

КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

**СИЛАБУС
РИСУНОК
2025-2026 н.р.**

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання Семестр	2-й 3-4
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	нормативна

Викладачі:

Білий Віктор Дмитрович

тел. +380982554092, e-mail: biluy61@meta.ua

Приймак Дмитро Йосипович

тел. +380678035802, e-mail: pryimak_dmytro_art@ukr.net

Перегінець Василь Іванович

тел. +0972486050, e-mail: artvays@gmail.com

Вступ

Впродовж проходження навчального курсу «Рисунок» Ви вивчаєте принципи побудови, аналіз конструктивних особливостей людської голови та можливості передачі об'єму на ній.

Параметри курсу, послідовність і специфіка викладання передбачають можливість формування індивідуальних навиків та умінь при виконанні рисунку. Під час вивчення курсу Ви можете обрати поглиблене вивчення технічних особливостей ведення та виконання рисунку. Якісне засвоєння матеріалу та активна самостійна робота сприятимуть розширенню Вашої професійної майстерності.

Вивчення курсу «РИСУНКУ» є основоположним і служить передумовою для вивчення багатьох предметів та технологічних процесів.

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі «Декоративне мистецтво» (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності):

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

СК 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти..

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Під час вивчення курсу формуються наступні **soft skills**: вміння спостерігати та виявляти суть, винахідливість та креативність, нестандартне мислення, емоційний інтелект, вміння концентруватися та самонавчатися.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	6(180год)
Вид занять	Кількість годин
Лекції	2
Практичні	122
Самостійна робота	56
Загальний обсяг	180
Вид контролю:	екзамен-перегляд

Семестр 3 – 4 год/тиж.

Семестр 4 – 4 год/тиж.

Впродовж проходження навчального курсу «РИСУНОК» Ви вивчаєте принципи побудови, аналіз конструктивних особливостей людської фігури.

Параметри курсу, послідовність і специфіка викладання передбачають можливість формування індивідуальних навиків та умінь при виконанні рисунку. Під час вивчення курсу Ви можете обрати поглиблене вивчення пластичної анатомії фігури людини та технічних особливостей ведення та виконання рисунку. Якісне засвоєння матеріалу та активна самостійна робота сприятимуть розширенню Вашої професійної майстерності.

За результатами навчання для формування художньо-професійної грамоти та майстерності на основі набутих знань студент повинен:

знати:

- основні етапи побудови людської голови;
- конструктивні особливості деталей людської голови;
- можливості графічних матеріалів та технік;
- досвід та явища, які існують у сучасному українському та світовому мистецтві.

вміти:

- образно мислити при створенні рисунків;
- застосовувати навички рисункової графіки у професійній діяльності;
- здійснювати композиційну побудову об'єктів;
- досягти стилістичної єдності рисунку;
- застосовувати у художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах;

ФОРМАТ КУРСУ

Формат викладання дисципліни «РИСУНОК» передбачає практичні заняття, в аудиторії, а також самостійну роботу.

Самостійна робота скерована на те, щоб Ви могли поглибити свої уміння з тем освоєних на заняттях.

Якщо з певних причин стануть неможливими зустрічі в аудиторії, ми займатимемось з Вами дистанційно. І очні, і дистанційні заняття відбуватимуться за розкладом.

КОНСУЛЬТАЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У разі дистанційного навчання вам потрібно щотижня приєднуватися до конференції у ZOOM та завантажувати виконані завдання у чат в VIBER, Telegram, щоби ваш викладач міг їх побачити, висловити свої зауваження і поставити оцінку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення конструкції людського тіла, розвиток та удосконалення технічних та художньо стилістичних прийомів та навичок при виконанні рисунків.

1. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем (навчальних елементів)	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль І. Вивчення побудови голови.						
Змістовий модуль 1. Рисунок гіпсової голови						
Тема 1. Вступна бесіда, ознайомлення з завданням. Виконання начерків та замальовок природи.	4.5	0.5	2			2
Тема 2. Побудова рисунку на форматі паперу. Пошук композиції, аналіз пропорцій.	6		4			2
Тема 3. Анатомічно-конструктивний аналіз природи.	12		8			4
Тема 4. Тональне опрацювання деталей моделі.	14		10			4
Тема 5. Узагальнення рисунку.	8		6			2
Разом за ЗМ 1	44.5	0.5	30			14
Змістовий модуль 2. Рисунок голови натурника.						
Тема 1. Вступна бесіда, ознайомлення з завданням. Виконання начерків та замальовок природи.	4.5	0.5	2			2
Тема 2. Побудова рисунку на форматі паперу. Пошук композиції, аналіз пропорцій.	6		4			2
Тема 3. Анатомічно-конструктивний аналіз природи.	12		8			4
Тема 4. Тональне опрацювання деталей моделі.	14		10			4
Тема 5. Узагальнення рисунку.	8		6			2
Разом за ЗМ 2	44.5	0.5	30			14
РАЗОМ	89	1	60			28

Назви тем (навчальних елементів)	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль II. Вивчення конструктивних особливостей голови з плечовим поясом.						
Змістовий модуль 1.Рисунок голови з плечовим поясом(лінійно-конструктивний рисунок)						
Тема 1. Вступна бесіда, ознайомлення з завданням. Виконання начерків та замальовок натури.	4.5	0.5	2			2
Тема 2. Побудова рисунку на форматі паперу. Пошук композиції , аналіз пропорцій.	6		4			2
Тема 3. Анатомічно-конструктивний аналіз голови та плечового поясу.	12		8			4
Тема 4. Лінійний розбір деталей моделі.	14		10			4
Тема 5. Узагальнення рисунку.	8		6			2
Разом за ЗМ 1	44.5	0.5	30			14
Змістовий модуль 2. Рисунок голови з плечовим поясом (Тональний рисунок).						
Тема 1. Вступна бесіда, ознайомлення з завданням. Виконання начерків та замальовок натури.	4.5	0.5	2			2
Тема 2. Побудова рисунку на форматі паперу. Пошук композиції , аналіз пропорцій.	6		4			2
Тема 3. Анатомічно-конструктивний аналіз натури.	14		10			4

Тема 4. Тональне опрацювання деталей моделі.	14		10			4
Тема 5. Узагальнення рисунку.	8		6			2
Разом за ЗМ 2	46.5	0.5	32			14
РАЗОМ	91	1	62			28

5. Зміст навчальної дисципліни.

5.1. Лекції.

№ з/п	Назва тем	Кількість годин
1.	Анатомія голови	2
2.	Конструктивні особливості деталей голови (губи, ніс, око, вухо)	2
3.	Конструктивні особливості голови людини	2
4.	Анатомічно-конструктивні особливості плечового поясу	2
	Всього лекційних годин	8

5.2. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Для всіх змістових модулів		
1	Практична робота 1. Виконання замальовок та начерків моделі з різних положень (фас, профіль, три-четверті)	4
2	Практична робота 2. Побудова рисунку. Компонування на форматі. Виявлення пропорцій	4
3.	Практична робота 3. Анатомічно-конструктивний аналіз натури. Виявлення конструктивних особливостей цілої моделі та деталей зокрема.	8
4.	Практична робота 4. Тональне або лінійне опрацювання натури(світло, півтінь, тінь, рефлекси). Виявлення переднього плану.	8
5.	Практична робота 5. Узагальнення рисунку. Тональне об'єднання світла та тіні.	6
	Всього годин практичних занять	30

5.3. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема1. Виконання замальовок та начерків	4
2.	Тема 2. Побудова рисунку. Компонування на форматі.	4
3.	Тема 3. Анатомічно-конструктивний аналіз натури. Виявлення конструктивних особливостей цілої моделі та деталей зокрема.	8
4.	Тема 4. Тональне або лінійне опрацювання натури(світло,	8

	півтінь, тінь, рефлексії). Виявлення переднього плану.	
5.	Тема 5 Узагальнення рисунку. Тональне об'єднання світла та тіні. Оформлення роботи.	6
Всього годин самостійної роботи:		30

6. Індивідуальні завдання.

Не передбачено.

7. Методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання - лекції.

Лекційні заняття проводяться із застосуванням роздаткового матеріалу, таблиць, екорше та муляжів.

Практичні методи навчання.

Охоплюють широкий діапазон різноманітних форм навчання. Формується постановка або виставляється модель у зрозумілій добре освітленій позі. Проводиться планування та послідовність виконання завдання, формується схема побудови об'єкту. Проводиться корекція та контроль процесу роботи, аналіз підсумків практичної роботи, виявлення помилок і недоліків та їхнє усунення, коригування навчального процесу для повного досягнення мети.

Консультації зі студентами передбачають роботу педагога над усіма процесами що потребують додаткової уваги студентів для більш повного і детального вивчення курсу.

Самостійна робота передбачає більш скрупульозне опрацювання процесів які виконувалися в аудиторії.

8. Методи контролю.

Поточний контроль за виконанням всіх процесів виконання рисунку. Поточний контроль проводиться у формі попередніх переглядів згідно тем та в кінці кожного змістового модуля.

Підсумковий контроль – це узагальнення отриманих результатів студентами у кінці семестру, здійснюється у формі екзамену-перегляду. Обов'язковою умовою допуску студента до екзамену є вчасне виконання всіх складових проекту.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен-перегляд модулів.

Виконані завдання оцінюються за накопичувальною системою балів в результаті поточного та підсумкового контролю.

Засоби діагностики успішності навчання: перегляд тематичних модулів (по завершенню модуля).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

з навчальної дисципліни «Рисунок»

Критерії оцінювання навчальних елементів	Поточні (за змістовий модуль)	Підсумкові
1.Композиція на форматі	5	6
2.Пропорції моделі	4	6
3. Анатомічні знання	5	6
4. Характерні особливості натури	4	6

5. Виявлення об'єму	6	8
6. Технічне виконання рисунку та індивідуальний творчий почерк.	6	8
Сума балів	30	40
Додаткові бали		
Відвідування занять		3
Творча поза навчальна діяльність		4

Принцип отримання суми балів за семестр є результатом накопичення балів з поточного (ЗМ1 (30) +ЗМ2(30)) та підсумкового контролю (40), отже $2 \times 30 + 40 = 100$.

**Розподіл балів, які отримують студенти
з навчальної дисципліни “Рисунок”**

Семестр	Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий екзамен-перегляд	Кількість балів
1	Модуль 1.			
	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
	30	30	40	100

10.Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	<ul style="list-style-type: none"> - грамотне компонування зображення на форматі; - оригінальність композиції; - пропорційність зображення; - цілісність виконаної композиції; - гармонійне тональне співвідношення; - досконале володіння рисувальними навиками; - вдале художньо-образне вирішення; - завершеність виконаної роботи; - акуратне виконання роботи.
Добре	74-89	BC	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - оригінальність композиції; - пропорційність зображення; - гармонійне тональне співвідношення; - досконале володіння рисувальними навиками; - завершеність виконаної роботи; - недостатня акуратність виконання роботи;

Задовільно	60-73	D	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - достатня оригінальність композиції; - пропорційність зображення; - негармонійне тональне співвідношення; - не володіє рисувальними навиками; - завершеність виконаної роботи; - недостатньо акуратне виконання роботи;
Незадовільно	35-59	FX	<ul style="list-style-type: none"> - вдале компонування зображення на форматі; - недостатня оригінальність композиції; - непропорційність зображення; - негармонійне тональне співвідношення; - недостатнє володіння рисувальними навиками; - неакуратне виконання роботи;
Незадовільно	0-34	F	<ul style="list-style-type: none"> - невдале компонування зображення на форматі; - недостатня оригінальність композиції; - непропорційність зображення; - негармонійне тональне співвідношення; - недостатнє володіння рисувальними навиками; - неакуратне виконання роботи;

11. Вимоги до якості виконання завдань.

Композиція на форматі.	Студент правильно компонує об'єкт у форматі паперу, правильно задає основні параметри моделі.
Пропорції моделі	Студент добре відчуває загальні пропорції моделі, пропорції деталей по відношенню один до одного та окремого до цілого.
Анатомічні знання	Студент володіє теоретичними знаннями з пластичної анатомії, вміло застосовує їх на практиці при побудові об'єкту.
Характерні особливості природи	У студента добре розвинене художнє бачення характерних особливостей природи.
Виявлення об'єму	Студент досконало володіє техніками штриха та передає об'єм за допомогою виявлення світла, півтіні, тіні і рефлексів.
Технічне виконання рисунку та індивідуальний творчий почерк.	Студент творчо переосмислює природу має свій власний почерк виконання, володіє різноманітними графічними матеріалами.
Самостійна робота	Студент в повному обсязі виконує поставлені завдання, удосконалює та розвиває уміння та навички, набуті на

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Література

1. Андрейканіч А.І. Курс пластичної анатомії людини. – Чернівці. 2010. – 125с.
2. Gottfried Bammes. Artist's Guide to Human Anatomy . – New York 2005. – 144с.
3. Roberto Osti. «Dynamic Human Anatomy: An Artist's Guide to Structure, Gesture, і на Figure in Motion» . – Monacelli, 2021. –304с.
4. Перегінець В.І. Рисунок фігури людини / Методичні рекомендації для студентів III курсу КПДМ ЛНАМ. – Косів 2023. – 15с.
5. Виноградова Г.Г. Малювання з натури : посібник для вчителів. Київ: Радянська школа, 1976. 55 с.
6. Турченко Ю. Київська рисувальна школа. Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1956. 142 с., іл.
7. Мірчук З.П., Мірчук М.В. Анатомія людини: навч.посіб. Дрогобич: Вимір, 2007. 40с.

8. Саєнко Н. Олександр Саєнко до становлення і розвитку українського монументально декоративного мистецтва ХХ століття. Київ: Вид-во імені Олени Теліги, 2003. 560 с.
9. Опанащук М. Емоційна природа рисунку: навч. посіб. Львів: [б.в.], 2013. 114 с., іл..

ВИКЛАДАЧІ:

Білий Віктор Дмитрович – доцент кафедри декоративного мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Працює в галузі образотворчого мистецтва. Творчий шлях розпочав із 1999 року. У роботах застосовує розмаїття образотворчих сюжетів та тем: портрети, натюрморти, пейзажі, фігуративні композиції.

Приймак Дмитро Йосипович – старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін, кандидат філософських наук.

Учасник конференцій, автор наукових публікацій. Навчався в Косівському коледжі прикладного та декоративного мистецтва ім. В.І.Касіяна, згодом в Львівській національній академії мистецтв. Закінчив аспірантуру в НПУ ім. М.П. Драгоманова. Працює в галузі іконопису, станкового живопису, художнього дереворізьблення.

Перегінець Василь Іванович – старший викладач, член національної спілки художників України. Учасник численних всеукраїнських та міжнародних мистецьких проєктів. Сфера зацікавлення – живопис, кераміка.